

Književna poročila.

Mjesečnik pravičnoga društva u Zagrebu prinaša v br. 7. za mesec julij sledeče razprave: Sirotinska povjerenstva u gradovima. Napisao dr. F. J. Spevec. Nastavak. — Poštansko pravo u zemljah krune ugarske. Napisao dr. Stjepan Radits. — Primjetbe k osnovi steč. reda u nas od g. A. Rušnova. Napisao Ignjo Wagner. — Ta številka prinaša tudi slučaje iz državlanskega in kazenskega prava ter iz upravne prakse in jedno odločbo kr. finančnega upravnega sodišča, književna poročila in razne vesti.

Die sogenannten zweigliedrigen Verträge insbesondere die Verträge zu Gunsten Dritter nach gemeinem und oesterreichischem Rechte. Dr. Armin Ehrenzweig. — Na Dunaji 1895. — Manz. — 8°. 193 str. To knjigo naznani smo že enkrat na tem mestu. Z ozirom na stvarino, katera se obdeluje v tem delu, zdi se nam vredno opozarjati na njo še enkrat in podajamo ob enem vodilna načela, katera razpravlja pisatelj.

Knjiga peča se v prvem delu s pogodbami v prid tretjim osebam, v drugem delu pa obravnava razcepljenost strankinih vlog pri obligatorični pogodbi. Pisatelj obravnava najprej, ne oziraje se na določila pozitivnega prava, bistvo pogodb v prid tretjim osebam in iz njih izvirajoča vprašanja. Po pisateljevih izvajanjih zadobi tretji le izjemoma takoj s sklepom pogodbe pravico iz nje, navadno sklicevati sme se na pogodbo še le, kedar se mu je po kontrahentih prostovoljno naznanila. Ni pa treba, da bi tretji izrecno sprejel pravico, zadošča, da je ne odkloni. Za nas je največjega zanimanja pisateljeva razlaga §-a 1019. obč. drž. zak. Pisatelj skuša iz početka te zakonite določbe dokazati, da določuje § 1019. obč. drž. zak. pogodbo v prid tretji osebi v tem zmislu, da se tretjemu napravi oferta za korist, katera oferta postane perfektna s tem, da se mu naznani, da se je pogodba sklenila. Mandant je tretjemu zavezan iz pactum de contrahendo, kateri se je sklenil med njim in tretjim pristopom slednjega. Le-ta pactum de contrahendo potrebuje, ako meri naročilo na opravilo, za katero se zahteva posebno obliko n. pr. daritev, doto, oblike dotičnega opravila. Mandatar je tretjemu, kakor tudi mandantu zavezan po sprejemu naročila — tožba tretje osebe proti njemu je actio mandati directa. Pooblaščenca more tretja oseba tožiti, da kontrahuje ž njo imenom pooblastilca in tako izvrši zavezo mandanta iz predhodne pogodbe. Po tej razlagi sklepa pisatelj, da so pogodbe v prid tretjim osebam, v tem zmislu, da bi tretja oseba, ne da bi se vdeležila pogodbenega sklepa, iz pogodbe zadobila neposredno pravico, po našem avstrijskem pravu po občem pravilu, katero se nikakor ni odpravilo po določilu §-a 1019. obč. drž. zak., neveljavne in da imajo pravno veljavo samo v trgovinskem pravu (n. pr. vozna, zavarovalna pogodba) in v drugih panogah privatnega prava, katere pripoznava običajno pravo, in v področji konzularne jurisdikcije. Vender želi pisatelj, naj to ne moti prakse pri prizadevanji, z običajno interpretacijo §-ov 1019. in 1287. obč. drž. zak., s fikcijo zakonitega in nenaročenega

namestovanja, s presumcijo sprejema in enakimi sredstvi vtemeljevati dopustnost pogodb v prid tretjim osebam, da tako zadosti resnični potrebi, akoravno je pisano pravo nezadostno. V drugem delu razprave peča se pisatelj z razcepljenimi pogodbami. S tem razumeva razdelitev strankine vloge; jedna stranka ima vse pravice, druga pa vse dolžnosti. Za primer navaja: *A* da *B* posojilo z dogovorom, da je vrne *C*-ju. Prodajalec zavezuje se izročiti blago, izgovori si pa plačilo v roke tretje osebe. Med razcepljene pogodbe spadajo pogodbe v prid tretjim osebam kot samo po načinu ustanovitve (namreč po tem, da se oni, kateri pridobi pravico, ne vdeleži sklepa pogodbe) odlikujoča se vrsta slučajev, kateri pa imajo na sebi samo malo posebnostij. Razcepljenost je lahko nasledujoča (cesija), prvotna zakonita (pridobitev pravic po *pater familias* iz pogodb onih, kateri so njegovi oblasti podvrženi) in prvotno namenjena. Zanimive in jasne so v tej zvezi napisane razlage o prevzetbi dolga. Prevzetba dolga je lahko samo prevzetba izvršitve. V tem slučaju preide dolg materijelno na prevzemnika, kateri je, ne da bi postal osebni dolžnik upnikov, zavezan samo napram dolžniku, da ga varuje tožbe in škode, ako ga upnik vkljub prevzetbe dolga prime radi plačila. V slučajih formalne prevzetbe dolga postane pa prevzemnik osebni dolžnik upnikov. V prometu ne najdemo prevzetbe dolga samo v enem ali drugem pomenu, ampak dobi se tudi slučajev, v katerih se hočejo učinki obojne vrste prevzetbe dolga. Pri izročitvah premoženja z dogovorom prevzetbe vseh že nastalih dolgov predajalca je, ako se zmatra, da imajo stranke lojalne namene, prevzetba dolga v svrhu zavarovanja upnika in nastopi torej nerazdelna obveza dosedajnega dolžnika poleg novega dolžnika. Poleg teh so pa tudi slučaji prevzetbe dolga v interesu dosedajnega dolžnika, v katerih naj prevzetba dolga v ožjem pomenu samo napram upniku zagotovi učinek prevzetbe izvršitve. Upnik držati se mora v prvi vrsti prevzemnika, ima pa, ako se pri le-tem dolg ne bi dal iztirjati, pravico regresa pri prvotnem dolžniku. Po avstrijskem pravu zmatra se le-ta vrsta, sklicevaje se na določbo §-a 1406. obč. drž. zak., kot redno. — Kakor se razvidi iz navedenega, je vsebina naznanjene knjige velezanimiva.

Das Strafrecht der Staaten Europas. Herausgegeben von Dr. Fr. v. Liszt. — Berlin. — Otto Liebmann.

Po naročilu mednarodnega kriminalističnega društva izdano delo služi naj znanosti o primerjavi prava raznih narodov in se bodo v njem sistematično razlagali kazenski zakoni vseh narodov.

Entscheidungen des k. k. obersten Gerichtshofes in Civilsachen. Sammlung begründet von Dr. R. Nowak, fortgesetzt von Dr. Eduard Coumont und Dr. A. Schreiber. VIII. zvezek. — Na Dunaji. 1895. — Manz.

Ta zvezek prinaša razsodbe, katere so izšle do konca l. 1893. Nowakova zbirka ima to prednost pred Glaser-Ungerjevo, da je mnogo cenejša in se v njej nahajajo vendar vse principijelne odločbe najvišjega sodišča, katere so se uvrstile v knjigo judikatov, v repertorij izrekov, ali so se sploh uradno razglasile in katere so se zapisale v zbirko, katera se sestavlja pri najvišjem sodišči samem.

Der Vergleich im gemeinen Civilrecht. P. Oertmann. — Berlin. 1895.

Die Wirkungen der Annahme an Kindesstatt und ihrer Aufhebung nach röm. Recht. H. Wurm. — Berlin 1895.

Ueber Werth des Streitgegenstandes und Prozesskosten. I. Petersen. — Berlin. 1895.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1895.

— (Odlikovanji.) Nj. Veličanstvo podelilo je vodji pravosodnega ministerstva dr. Karolu vitezu Krallu veliki križec Fran-Josipovega reda, okrajnemu glavarju v Voloski Alojziju Fabianiju pa viteški križec Franc-Josipovega reda.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: deželnosodni svetnik v Gradcu dr. Karol Scherübel višjesodnim svetnikom istotam; deželnosodni svetnik v Ljubljani Alojzij Tschech višjesodnim svetnikom; pristavoma pri okrožnem sodišči v Celji sodni pristav v Konjicah Adalbert Kotzian in sodni pristav v Mariboru Rihard Markhl; sodnimi pristavi avskultantje: Emil Wudich za Pliberk, Robert Englisch za Vransko, Fran Jantsch za Velikovec, dr. Fran Poček za Konjice, dr. Adolf Roschek za Celje; tajnik pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani Anton Lenarčič finančnim svetnikom. — Premeščeni so: sodni pristav Jurij Kristof iz Pater-nijona v Pliberk; sodni pristav H. Detitschegg iz Velikovca k deželnemu sodišču v Celovcu; sodni pristav Ivan Stepischnegg iz Rogatca v Ma-ribor; sodni pristav dr. Josip pl. Ducar z Vranskega v Ljutomer, sodni pristav Hubert Wagner iz Idrije v Rogatec. — Odvetniško pisarno v Laškem trgu otvoril je dr. Josip Kolšek. — Odvetnik dr. Karol Triller preselil se je z dnem 1. avgusta iz Ljubljane v Tolmin. — Umrl je dne 6. avgusta t. l. Josip Rihar, vladni tajnik in vodja okrajnega glavarstva v Črnomlji.

— (Nemški Juristentag) zboroval bode dne 10. do dne 12. sep-tembra t. l. v Bremenu. Na njem obravnavalo se bode tudi, je-li priporočati, da se postrujejo kazni na prostosti v zmislu avstrijskega načrta in ali naj se strankina prisega nadomesti z zaslišanjem strank kot priče.

— (Kolkovna prostost potrdil o prejemu posojilne va-lute iz sirotinskih blagajnic.) Z razglasom finančnega ministerstva z dne 6. maja 1895, št. 14809, razglašenim v št. 6. ukaznika finančnega ministerstva pod št. 13 naznanja se na vprašanje deželnega finančnega ob-lastva gledé odmerjanja kolkov od potrdil o prejemu posojilne valute, katera zahteva mnogo skrbstvenih oblastev pri prejemu posojila iz siro-tinskih blagajnic poleg dolžnih pisem, od katerih je odrajtovati lestvična pristojbina, sporazumno z c. kr. pravosodnim ministerstvom, da so ta po-sebna potrdila, katera so namenjena jedino le blagajničnim manipulacijskim svrhom po tar. t. 102 *lit a*) pristojbinskega zakona prosta kolkovnine.

